

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.847/2019/4.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
Nyíróné dr. Kiss Ildikó előadó bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:

Papp-Kalász-Tóth Ügyvédi Iroda (**fél címe** ügyintéző: dr. Tóth Károly ügyvéd)

Az alperesek: I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű
II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű

Az alperesek képviselője:

Mészáros Ügyvédi Iroda(**fél címe 1** ügyintéző: dr. Csikász Levente ügyvéd)

II. rendű alperes képviseletében

A per tárgya: Szerződés hatálytalanságának megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

II. rendű alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kazincbarcikai Járásbíróság 3.P.20.279/2017/55.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Miskolci Törvényszék 3.Pf.20.022/2019/7.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.304.800 (egymillió-háromszáznégyezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

Az alperesek 2001. június 16. napján kötött házasságából három gyermekük született. 2005. évben vásárolták meg a **K.** belterület, ... hrsz.-ú, lakóház, udvar megnevezésű, **K. T.** út ... számú családi házas ingatlant (a továbbiakban: az ingatlan), amelynek ingatlan-nyilvántartás szerinti tulajdonosa a II. rendű alperes lett. Az alperesek az ingatlanon a házastársi közös vagyon, pénzintézeti kölcsön és lakásépítési kedvezmény felhasználásával egy új épületet építettek, ez a közös lakásuk.

Az alperesek üzemeltették a **H.** Bt-t és a **H.** Kft-t. A 2000-es évek végéig vállalkozásaik eredményesek voltak, jövedelmi helyzetük 2009-2010. évre megromlott.

Az alperesek és a **H.** Bt. adóstársakként a 2007. március 15. napján kötött szerződéssel 80.000 EUR kölcsönt vettek fel a felperestől, amelynek biztosítására a felperes javára az ingatlanra, továbbá a k.-i, ... hrsz.-ú, üzlet és étterem megjelölésű, a **H.** Bt. tulajdonában álló ingatlanra jelzálogjogot jegyeztek be. Az alperesek a kölcsönt nem törlesztették szerződés szerűen, ezért a felperes a szerződést 2008. február 7. napján felmondta. 2010 márciusában az alperesek tartozása 78.966 EUR volt.

Az alperesek és a **H. Kft.** a 2010. március 22. napján kötött szerződéssel a felperestől 160.000 EUR kölcsönt vettek fel. Az alperesek 2010. április 8. napján közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek és a tartozás biztosítására a felperes javára az ingatlanra 2010. április 12. napján jelzálogjogot jegyeztek be. Jelzálogjogot alapítottak a Kft. tulajdonában álló k.-i, ... hrsz.-ú ingatlanra is. A kölcsön felhasználásával - más tartozások törlesztése mellett - visszafizették a 2007. március 15. napján kötött szerződés alapján még fennálló tartozásukat. Az alperesek a kölcsönt nem törlesztették, a felperes a szerződést felmondta és végrehajtási eljárást kezdeményezett. A felperes végrehajtási jogát 2012. december 18. napján jegyezték be az ingatlanra 54.090.861 forint és járulékai erejéig. A k.-i, ... hrsz.-ú ingatlant a végrehajtási eljárásban értékesítették. A befolyt vételár a tartozást 59.229,52 EUR-val csökkentette. A **H. Kft.**-t felszámolták, a céget törölték a cégnyilvántartásból.

Az alperesek 2010. május 19. napján „Megállapodás ráépítéssel megvalósuló tulajdonszerzésre és tulajdoni arányok rendezésére” megnevezésű szerződést kötöttek, amelyben rögzítették: az ingatlan 99/100 tulajdoni hányadának az I. rendű alperes, mint ráépítő a tulajdonosa; a II. rendű alperes tulajdonában az ingatlan 1/100-ad tulajdoni hányada áll.

A II. rendű alperes fizetési meghagyás iránti kérelmet terjesztett elő az I. rendű alperessel szemben; a közjegyző hiánypótlási felhívására előadta: az I. rendű alperessel fennállt házassági életközösségük 2010. február hónapban megszűnt és az I. rendű alperes 2010. február 28. napján teljes bizonyító erejű magánokiratban vállalta 2010. március 1. napjától kezdődően kiskorú gyermekük tartására havi 50.000 forint tartásdíj fizetését. Az I. rendű alperes nem teljesítette kötelezettségét és 2014. december 3. napján a teljes hátralékos tartozásra tartozáselismerő nyilatkozatot tett. A közjegyző a 2015. április 28. napján kibocsátott fizetési meghagyásban meghagyta az I. rendű alperesnek, mint kötelezettnek, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek, mint jogosultnak gyermektartásdíj címén 5.000.000 forintot és annak 2015. március 1. napjától esedékes késedelmi kamatát. A 2015. május 22. napján jogerős fizetési meghagyás alapján 2015. november 30. napján az ingatlan I. rendű alperes tulajdonában álló 99/100 tulajdoni hányadára 5.000.000 forint és járulékai erejéig végrehajtási jogot jegyeztek be a II. rendű alperes javára. A 244.V.1220/2015. számú végrehajtási eljárás alapján az I. rendű alperes munkáltatója az I. rendű alperes munkabérének 50%-át a II. rendű alperesnek utalja.

Az alperesek a perben egyezően adták elő: a II. rendű alperes 2010 márciusa és a fizetési meghagyás iránti kérelem előterjesztése közötti időtartamban önként több millió forint gyermektartásdíjat és házastársi tartást fizetett; de az összeget eltérően jelölték meg, és nem tudtak magyarázatot adni arra: a fizetési meghagyásban a hátralék összegét miért 5.000.000 forintban határozták meg.

Az I. rendű alperes birtokában van egy 2010. február 28. dátummal ellátott, ügyvédnél letett, általa írt „megállapodás” elnevezésű irat, melynek tartalma szerint vállalta: minden hónapban megfizet a II. rendű alperesnek asszonytartás címén 70.000 forintot, gyermektartásdíj címén a három gyermekre gyermekenként 50.000 forintot. A II. rendű alperes birtokában van egy 2010. március 1. dátummal ellátott letéti igazolás, amely szerint a II. rendű alperes letétbe helyezte az I. rendű alperes kézzel írt kötelezettségvállaló nyilatkozatát. A letéti igazolás az azt készítő ügyvéd iratai között nem lelhető fel.

A II. rendű alperes a Kazincbarcikai Járásbíróságon 2016. április 28. napján benyújtott keresetlevelében kérte az I. rendű alperes gyermektartásdíj és házastársi tartás fizetésére kötelezését. Keresetének ténybeli alapjául előadta: az I. rendű alperessel 2014 áprilisában megállapodtak abban, hogy megfizet a II. rendű alperesnek gyermekenként havi 60.000 forint gyermektartásdíjat és havi 70.000 forint házastársi tartást. A keresetlevelében nem tett említést a 2010. február 28. napján létrejött iratról. A 2015. június 3. napján tartott tárgyaláson a felek nem jelentek meg, ezért a Kazincbarcikai Járásbíróság P.20.417/2015/4. szám alatt bírósági meghagyást bocsátott ki, amelyben kötelezte az I. rendű alperest, hogy 2014. november 1. napjától kezdődően fizessen meg a II. rendű alperesnek három gyermekük tartására gyermekenként havi 60.000 forint gyermektartásdíjat, továbbá havi 70.000 forint házastársi tartásdíjat. A 2015. június 26. napján ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett bírósági meghagyás alapján a II. rendű alperes végrehajtási eljárást kezdeményezett, amely 244.V.1377/2015. szám alatt a k.-i önálló bírósági végrehajtó előtt jelenleg is folyamatban van. Az ingatlan I. rendű alperes tulajdonában álló 99/100 tulajdoni hányadára a végrehajtási jogot 3.250.000.-forint és járulékai erejéig 2015. november 30. napján jegyezték be.

A végrehajtó 2017. február 24. napján az árverési hirdetés szerint 26.000.000 forint becsértékű ingatlanra árverést tűzött ki. Az árverési vevő a felperes. A végrehajtó 240.V.1353/2010/52. számú felosztási terve szerint a 26.000.000 forint árverési vételárból az elsődlegesen levont végrehajtási költségek után fennmaradó 22.057.578 forintból a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 165. § alapján a II. rendű alperes, mint végrehajtást kérő által kezdeményezett az I. rendű alperes, mint adóssal szemben folyamatban lévő 244.V.1220/2015. és 244.V.1377/2015. számú végrehajtási eljárásokban érvényesített gyermektartásdíjakat kell 5.588.298 forint és 7.460.000 forint összegben a II. rendű alperes javára kiegyenlíteni; a fennmaradó 9.009.280 forintot tudja az árverési vevő visszatartani. A felosztási tervvel szemben a felperes végrehajtási kifogást terjesztett elő, a végrehajtási eljárást a végrehajtó a per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

A felek házasságát egyező akaratnyilvánításuk alapján a másodfokú eljárás tartama alatt, 2018. november 28. napján felbontó ítélet megállapította: házassági életközösségük 2001. június 16. napjától 2009. december 31. napjáig állt fenn.

Az alperesek tartozása 2019. február 11. napján 116.457.364 forint volt. A felperes követelése az ingatlanra vezetett végrehajtási eljárásban sem térül meg.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg: az I. rendű alperes által a 2010. február 28. napján tett teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kötelezettségvállalás, továbbá az alperesek között 2014. április 1. napján szóban létrejött megállapodás a felperessel szemben hatálytalan; és kötelezze az alpereseket annak tűrésére: a felperes 244.V.2174/2012. számú végrehajtási eljárásban érvényesített követelése a II. rendű alperes által az I. rendű alperessel szemben indított, 244.V.1220/2015. és 244.V.2174/2012. szám alatt folyamatban lévő végrehajtási eljárásokban a II. rendű alperes által érvényesített követelést megelőzően nyerjen kielégítést.

Keresetének ténybeli alapjául előadta: az alperesek életközösségük megszűnésére való hivatkozása valótlan, jelenleg is házastársak, egy lakásban laknak, együtt élnek és közösen gazdálkodnak. A gyermektartásdíj és a házastársi tartás fizetési kötelezettség megállapítása a felperes kielégítési alapjának elvonását célozza.

Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Egyéb, a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett hivatkozás mellett a II. rendű alperes állította: a bíróságnak a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítania, mert a felperes a kereseti kérelmében nem jelölte meg azt az összeget, amelynek kielégítése érdekében a hatálytalanság megállapítását kérte. A házassági életközösségük megszűnésekor, 2010. február 28. napján teljes bizonyító erejű magánokirati formában tett I. rendű alperesi kötelezettségvállalás nem lehet fedezetelvonása a később, 2010. március 22. napján kötött szerződésnek.

Az első és másodfokú ítélet

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy I. és II. rendű alperesek között 2010. február 28. napján gyermektartásdíj és házastársi tartás tárgyában létrejött írásbeli megállapodás és annak 2014. áprilisában szóban történt módosítása a felperessel szemben hatálytalan. Kötelezte az I. és II. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy felperes 244.V.2174/2012. számú végrehajtási eljárásban érvényesített követelése a II. rendű alperes által az I. rendű alperessel szemben indított, 244.V.1220/2015. és 244.V.1377/2015. számon folyamatban lévő végrehajtási eljárásokban a II. rendű alperes által érvényesített követeléseket megelőzően nyerjen kielégítést.

Ítéletét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: régi Ptk.) 199. §-ra, 235. § (1) bekezdésére, 236. § (1) bekezdésére, 324. § (1) bekezdésére, 203. § (1) és (2) bekezdésére, 685. § b) pontjára; a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 165. § (1) bekezdésére és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 6:120. § (1) és (2) bekezdésére alapította.

Rögzítette: a kereset nem szenved tartalmi hiányosságban, így a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül nem utasíthatta el. A követelés összege jelen perben nem vitatható. A felperes megjelölte az alperesek tartozásának összegét és igazolta: a végrehajtás során követelését nem elégítették ki, az jelenleg is fennáll. Az alperesek nem bizonyították házassági életközösségük megszűnését. Házasságuk fennállása miatt hozzátartozóknak minősülnek, ezért a II. rendű alperes rosszhiszeműséget és az ingyenességet vélelmezni kell.

Az alperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét indokolásának kiegészítésével és azzal a pontosítással helybenhagyta, hogy a jogvitára a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 203. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg: a felperes hiánytalan kereseti kérelmet terjesztett elő. A fedezetelvonó szerződés egyes jogalkalmazási kérdéseiről szóló 1/2011.(VI.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 7. pontjának utolsó mondata valóban rögzíti: az ítéletben a felperesi igényt összecszerűen meg kell jelölni. Jelen perben azonban ezen összecszerűségi megjelölésnek egyértelműen eleget tesz a konkrét végrehajtási eljárásra és az abban érvényesített követelésre utalás; egyértelműen beazonosíthatóvá tette a követelést, annak a végrehajtó által megjelölt, a jogerős ítélet meghozatalának időpontjában fennálló összege ismert. A követelés pontos összegének a kereseti kérelemben és az ítélet rendelkező részben történő meghatározása azért is tűnik indokolatlannak ebben a speciális helyzetben, mert a tartozás naponta változik, ezért legfeljebb kizárólag egy adott időpontban fennálló tartozást lehet megjelölni. E helyett viszont célszerűbb az adott végrehajtási eljárásra való konkrét utalás.

A másodfokú bíróság nem fogadta el a II. rendű alperesnek azt az érvelését sem, hogy a támadott, 2010. február 28. napján tett nyilatkozat időpontjában a felperesnek nem állt fenn a követelése az alperesekkel szemben. A peradatok és az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló okiratok aggálytalanul tanúsítják: a 2007. évben megkötött

kölcsönszerződés a 2008. február 7. napján történt felmondással egy összegben esedékessé és lejárttá vált, így egyértelmű, hogy 2010. február 28. napján a felperesnek követelése állt fenn az alperesekkel szemben.

Az alperesek sem vitatták: 2010. március 22. napján a kölcsönszerződést egyéb tartozások mellett a felperessel szembeni korábbi tartozásuk kiváltása érdekében kötötték, és a szerződés alapján felvett összeget egy részében ténylegesen erre is használták fel. Nem kétséges, hogy a felperes kereseti kérelme a 2010. március 22. napján kötött kölcsönszerződés alapján indult végrehajtási eljárásra és az abban érvényesített követelés kielégítési elsőbbségének megállapítására irányul, azonban ez nem értelmezhető olyan szűken, hogy ne érinthetné a 2007. március 15. napján kötött kölcsönszerződésből eredő tartozást is. A 2010. március 22. napján kötött kölcsönszerződés lényegét tekintve a 2007. március 15. napján kötött kölcsönszerződés „utód-szerződésének” tekinthető, mert lényegében jogfolytonosan az előbbi szerződésből származó és még fennálló tartozás kiváltását is célozta. Ekként viszont az alperesi fedezetelvonó magatartás - legalább közvetve - a 2010. évi kölcsön visszafizetésének fedezetét is nyilvánvalóan elvonta.

Ettől eltérő álláspont elfogadása ellentétes lenne a jogalkotói céllal és az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak szerinti bírói jogértelmezéssel. Teret engedne a visszaélésszerű joggyakorlásnak és jelen perben lehetetlenné tette volna a felperesi igényérvényesítést, mert a keresetindításkor a 2007. évi kölcsönből értelemszerűen már nem állt fenn tartozás, a 2010. évi kölcsön pedig a támadott okirat keletkezésekor még nem létezett.

Rögzítette: jelen pernek nem volt célja és erre e perben lehetőség sincs, hogy az alperesek házassági életközössége megszűnésének pontos időpontját megállapítsa, pusztán arra szorítkozhatott, hogy a rendelkezésre álló peradatok alapján állást foglaljon abban a kérdésben: a 2010. február 28. napján tett kötelezettségvállaló nyilatkozat létrejöttékor az életközösség a felek között fennállt-e, vagy sem.

Egyértelműen megállapítható volt: az alperesek a jelen eljárásban előadottakhoz képest korábbi eljárásokban részben eltérő tartalmú nyilatkozatot tettek az életközösség megszűnésének időpontjára. A II. rendű alperes a fizetési meghagyásos eljárásban 2010. februárban jelölte meg az életközösség megszűnésének időpontját. A gyermektartásdíj fizetési kötelezettség megállapítása iránti perben 2015. áprilisban előterjesztett keresetlevelében pedig azt adta elő: az I. rendű alperes kb. egy éve elköltözött otthonról, majd visszatért, és azóta elkülönülten élnek; vagyis az I. rendű alperes elköltözése 2014. áprilisra tehető, ezután meg nem állapítható időpontra a visszaköltözése, és a II. rendű alperesi nyilatkozat szerint azóta élnek elkülönülten. A II. rendű alperes keresetlevelében említést sem tett az életközösség 2009. vagy 2010. évi megszűnéséről, sem arról, hogy az I. rendű alperes 2010. február 28. napján már tett egy kötelezettségvállaló nyilatkozatot.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával: a II. rendű alperes jövedelmi helyzetének ismeretében nem volt életszerű a gyermektartásdíj iránti igény érvényesítésével mintegy öt évet várnia, különösen annak ismeretében, hogy már 2013. évben is baráti kölcsönre szorult. Ennek ellenére nem érvényesítette igényét végrehajtás útján az I. rendű alperessel szemben és a II. rendű alperes erre nem adott érdemi, ésszerű magyarázatot. Az általuk 2010. március 22. napján aláírt hitelengedélyezési irat is házaspárként tünteti fel az alpereseket.

Életszerűtlen, hogy 2010 márciusában egy életközösségüket korábban megszakított felek ilyen magas összegű kölcsön visszafizetésére vállalnak egyetemleges kötelezettséget, 2030-ig tartó, hosszú futamidőre. Tényként állapítható meg az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen kifejtettek szerint, hogy az alperesek 2010 februárjában és a jogerős ítélet meghozatalakor is egy ingatlanban élnek.

A másodfokú bíróság a fentiek mérlegelésével azt állapította meg: az alperesek életközössége 2010. február 28. napján fennállt, legalábbis annak megelőző időpontban történő megszűnése kétséget kizáróan nem bizonyított.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

A jogerős ítélet ellen a II. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 121. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 253. § (2) bekezdését és a régi Ptk. 203. §-t jelölte meg.

A jogerős ítélet a régi Pp. 121. § (1) bekezdését és a 253. § (2) bekezdését azért sérti, mert a felperes előterjesztett keresete nem volt határozott. A határozottságnak a PK vélemény 6. pontjában rögzített fogalma ellenére - amely szerint a perben érvényesített igény értékét pénzben kell meghatározni - a felperes a keresetben nem jelölte meg követelése összegét. Ezt a hiányt a perben később nem pótolhatja joghatályosan, mert az igény értékének pénzbeni meghatározása a kereset beadásának időpontjához kötődik és érdemben teszi elbírálásra alkalmatlanná a keresetet. Téves a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a követelés összegszerűségét a végrehajtó is meghatározhatja. A követelés összegének folyamatos változása sem lehet akadálya az összeg keresetben történő meghatározásának. Felülvizsgálati érvelését a fellebbezésben is hivatkozott BDT 2011.2479. és BDT 2008.78. számú döntésekkel támasztotta alá.

- A régi Ptk. 203. §, továbbá a régi Pp. 206. § (1) bekezdés és a 253. § (2) bekezdés azért sérült, mert a felperes kizárólag a 2010. március 22. napján kötött kölcsönszerződésből eredő követelését érvényesítette a perben, a 2007. március 15. napján kötött szerződésből eredőt nem. A vitatott, 2010. február 28-i nyilatkozat tételekor pedig ez a követelés még nem létezett. A PK vélemény 3. pontja szerint a hatálytalanság megállapításának feltétele: a szerződés megkötésének időpontjában a jogosultnak a kötelezettel szemben követelése álljon fenn, amelynek a fedezetét a kötelezett el akarja vonni. A követelésnek a fedezetelvonó szerződés megkötésekor már léteznie kell. A korábbi kölcsönszerződésnek azért nincs jelentősége, mert a felperes perbe vitt igényének biztosítékai nem abból fakadtak; a felperesnek nem abból származott követelése és az a teljesítéssel jogilag hatályát veszítette.
- Nem állapítható meg szerzésének ingyenessége és rosszhiszeműsége sem: életközösségük megszűnése után a gyermekeket ténylegesen és kizárólagosan nevelte, vezette a háztartást, amit az I. rendű alperesnek a gyermektartásdíj és a házastársi tartás fizetésével kellett ellentételeznie. Az I. rendű alperessel szembeni igényeit a jogszabály által biztosított lehetőséggel élve érvényesítette.
- A másodfokú bíróság az életközösségük megszűnését alátámasztó bizonyítékokat a régi Pp. 206. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megsértésével mérlegelte: közokirat; a házasságukat felbontó ítélet rögzíti házassági életközösségük megszakításának 2009. december 31-i időpontját, amellyel egyeznek a tanúvallomások is. A felülvizsgálati kérelem részletesen tartalmazza: a másodfokú bíróság milyen bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy házassági életközösségük nem szűnt meg a kötelezettségvállaló nyilatkozat tételekor; illetve arra, hogy a 2010. évben már nem volt olyan anyagi helyzetben, ami lehetővé tette a nyilatkozatban vállalt mértékű gyermektartásdíj fizetését.
- A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és azt kérte, hogy a Kúria az ítélet indokolásában fejtsse ki: a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 68. §-ban, a Ptk. 4:208. §-ban és a Vht. 14. §-ban rögzített szabályozás érvényesítése a fizetési meghagyásos és azt követő végrehajtási eljárásban is kötelessége az eljáró közjegyzőnek, a mérlegelés nem minősül bizonyításnak és nem ütközik a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény 18. § (3) bekezdésébe.

A Kúria döntése és jogi indokai

- A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- A felperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát eljárási és anyagi jogszabálysértésekre alapította. A régi Pp. 270. § (1) bekezdése, továbbá a 275. § (4) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem anyagi jogi és az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárási jogi szabálysértés esetén lehet eredményes. A Kúria ezért elsődlegesen azt vizsgálta: történt-e eljárási jogszabálysértés; ha igen, az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt-e.
- A Kúria maradéktalanul egyetértett az eljárási bíróságok azon jogi álláspontjával, hogy a felperes kereseti kérelme megfelelt a régi Pp. 121. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt feltételeknek: a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet tartalmazott. Igénye egyértelműen beazonosítható volt annak ellenére is, hogy azt nem pénzben határozta meg. A Kúria a jogerős ítélet ebben a körben kifejtett részletes, minden körülmény értékelésére kiterjedő indokolásának megismétlését a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 254. § (3) bekezdés szerint mellőzte.
- Megalapozatlanul állította a felperes felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését. A régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata csak jogszabálysértésre hivatkozással kérhető. Jogszabálysértésnek tekinthető a megalapozatlan ítélet meghozatala is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás felderítetlen maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz. Következetes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott: a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526; BH 1996.973.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119. II.).
- Az eljárási bíróságok a bizonyítékok együttes, okszerű, iratszerű és logikus, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelő mérlegelésével állapították meg: az alperesek életközössége 2010. február 28. napján fennállt, legalábbis annak megelőző időpontban történő megszűnése kétséget kizáróan nem bizonyított.
- A Kúria rámutat: a vitatott kötelezettségvállaló nyilatkozat tételekor és a szóbeli megállapodás megkötésekor az alperesek házastársak voltak, így a régi Ptk. 685. § b) pontja alapján közeli hozzátartozóknak minősülnek függetlenül attól, hogy az adott időpontban házassági életközösségük fennállt vagy nem. Ennek azért van jelentősége, mert a régi Ptk. 203. § (2) rendelkezései szerint: aki hozzátartozójával köt olyan szerződést, amellyel harmadik személy

igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell.

Ha az alperesek házassági életközössége a II. rendű alperes állításának megfelelően a szerződéskötéskor megszűnt, az kizárólag azt jelentené: a II. rendű alperes szerzése ingyenességének vélelmét sikeresen megdöntötte, mert ebben az esetben a Csjt. 69/D. § (1) bekezdése és a Csjt. 32. § (3) bekezdése alapján fennállhat az I. rendű alperes gyermektartásdíj és házastársi tartás fizetési kötelezettsége.

Az életközösség megszűnésének bizonyítása azonban nem eredményezné a rosszhiszeműség vélelmének megdöntését is. A bírói gyakorlat értelmében a szerző fél akkor minősül rosszhiszeműnek, ha a szerződéskötéskor tudott, vagy tudnia kellett a kötelezettet terhelő követelésről és emellett arról is, hogy a szerződéssel a jogosult kielégítési alapját részben vagy egészben elvonják (PK vélemény indokolás 5. pont). Az alperesek a felperessel szemben fennálló tartozás egyetemleges kötelezettjei és a végrehajtás is mindkettőjükkel szemben folyamatban van: ezért nem csak vélelem szól a II. rendű alperes rosszhiszeműsége mellett, hanem az bizonyított tény is. A II. rendű alperes szükségszerűen tudott az I. rendű alperest terhelő kötelezettségről és arról is, hogy a kötelezettségvállalással a felperes kielégítési alapját részben elvonják.

A fedezetelvonó szerződésnek a régi Ptk. 203. § (1) bekezdésének második fordulatában meghatározott feltételei nem konjunktív feltételek; a fedezetelvonást az is megalapozza, ha a szerző fél szerzése visszerhes, de rosszhiszemű volt. Ezért még akkor is fennállnának a fedezetelvonás megállapításának feltételei, ha az alperesek bizonyították volna az életközösségük megszűnését és ezáltal megdőlt volna az ingyenes szerzés vélelme.

A II. rendű alperes megalapozatlanul állította az anyagi jogi jogszabály, a régi Ptk. 203. § (1) bekezdés megsértését is. A jogerős ítélet mindenben helytálló jogi indokai mellett a Kúria csak arra utal: az alperesek sem vitatták, hogy a felperesnek 2010. február 28. napján 78.966 EUR összegű követelése volt velük szemben. A fedezetelvonás megállapításának az a feltétele, hogy a vitatott szerződés megkötésének időpontjában a jogosultnak a kötelezettel szemben követelése álljon fenn, ezzel maradéktalanul megvalósult.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási és anyagi jogi szabályokat nem sérti, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárás a régi Pp. 270. § (2) bekezdés szerint kizárólag a jogszabálysértés fennállásának vizsgálatát jelenti, nem terjedhet ki a felülvizsgálati kérelemmel nem érintett jogszabály vagy a jogszabályok alkalmazásával kialakult jogalkalmazói, közjegyzői gyakorlat értelmezésre. Ezért a Kúria érdemben nem vizsgálta a felülvizsgálati ellenkérelemben felvetett jogértelmezési problémákat.

Záró rész

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.

A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja (5) és (6) bekezdése alapján, a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló összegben állapította meg.

A II. rendű alperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2019. október 15.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikós s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró